

DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2026.1\(67\).122-127](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2026.1(67).122-127)
УДК 336:330.16:005.21

Онишко О.В.

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНА ПОВЕДІНКА ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ РИНКУ ВІЙСЬКОВИХ ОБЛІГАЦІЙ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті досліджено трансформацію ринку облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) в Україні під впливом повномасштабного вторгнення РФ. Автором проаналізовано перехід від інституційної моделі функціонування ринку до масового залучення роздрібних інвесторів. Особливу увагу приділено концепту відповідальної економічної поведінки громадян як фундаменту фінансової стійкості держави. Доведено, що синергія патріотичної мотивації та цифровізації через застосунок «Дія» та банківські сервіси дозволила залучити понад 2 трлн грн внутрішніх запозичень. Обґрунтовано, що усунення транзакційних бар'єрів та символічне маркування «військових облігацій» забезпечили зростання портфеля фізичних осіб у 4,6 раза. Стаття підкреслює унікальність українського досвіду поєднання електронного урядування з інструментами воєнної мобілізації капіталу.

Ключові слова: військові облігації, ОВДП, цифровізація фінансів, відповідальна поведінка, державний борг, застосунок «Дія», фінансова мобілізація, роздрібний інвестор, економічна стійкість

Постановка проблеми. Повномасштабна агресія Російської Федерації проти України 24 лютого 2022 року актуалізувала проблему мобілізації внутрішніх фінансових ресурсів як критичного чинника збереження державного суверенітету. В умовах обмеженого доступу до зовнішніх ринків капіталу та зниження суверенних кредитних рейтингів, особливого значення набуває трансформація парадигми взаємодії держави та громадянина. У цьому контексті інвестування у військові облігації внутрішньої державної позики (ОВДП) слід розглядати не лише як фінансовий акт, а як прояв відповідальної економічної поведінки суб'єктів приватного сектору. Така поведінка ґрунтується на усвідомленні індивідом своєї ролі у забезпеченні обороноздатності та фінансової стабільності країни, де раціональний економічний розрахунок (мінімізація ризиків та податкових витрат) органічно поєднується з громадянською відповідальністю за долю соціуму в кризовий період.

Процес цифровізації, реалізований через інтеграцію інструментів фондового ринку в екосистему державних послуг «Дія» та мобільні застосунки провідних банків, став каталізатором інституційних змін у структурі вітчизняного інвестиційного середовища. Усунення технічних і транзакційних бар'єрів дозволило конвертувати патріотичну інтенцію населення у конкретний економічний ресурс, масштабувавши ринок

ОВДП від вузького інституційного сегменту до рівня масового інструменту. Відтак, феномен «військових облігацій» в Україні є унікальним об'єктом наукового аналізу, що демонструє, як поєднання цифрових технологій та стратегій формування відповідальної поведінки створює ефективний механізм фінансового спротиву, забезпечуючи стійкість державного апарату та сил оборони в умовах затяжного збройного конфлікту.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичний фундамент дослідження внутрішніх державних запозичень як інструменту макроекономічної стабілізації в умовах воєнного стану базується на концепціях фінансової стійкості та мобілізаційної економіки. Питання формування державного боргу та його впливу на економічну систему України ґрунтовно аналізуються у працях Т. Богдан [1], яка фокусує увагу на ризиках та перевагах внутрішнього фінансування дефіциту бюджету в умовах обмеженого доступу до зовнішніх ринків. Автор наголошує, що в період воєнної турбулентності ОВДП стають не лише фінансовим активом, а й засобом перерозподілу національного доходу для забезпечення критичних потреб оборони.

Важливий внесок у розуміння психологічних аспектів інвестування та формування відповідальної поведінки громадян під час криз зробили дослідники поведінкових фінансів. Зокрема, праці О. Береславської, В. Сапальова, А. Супрун [2] присвячені аналізу мотиваційних чинників роздрібних інвесторів. Автори доводять, що в умовах війни фінансові рішення населення (зокрема купівля військових облігацій) підпорядковуються не лише теорії

©Онишко О.В. к.ю.н., доцент, докторант кафедри публічних фінансів, Державний податковий університет, м.Ірпінь, Україна, тел. 380635792676, Email onyshko1182@gmail.com

очікуваної корисності, а й ідеологічним та патріотичним стимулам, що трансформує традиційні моделі інвестиційної поведінки.

Процеси цифровізації фінансового сектору та їхній вплив на доступність державних паперів висвітлюються у дослідженнях М. Демчишина та представників Центру економічної стратегії (ЦЕС) [3]. У їхніх аналітичних звітах підкреслюється роль застосунок «Дія» як інституційної інновації, що радикально знизил поріг входу на ринок капіталу. Феномен українського «цифрового стрибка» також став об'єктом міжнародного дискурсу. У доповіді Гарвардської школи Кеннеді (2025) [4] зазначається, що український кейс є першим у світі прикладом повної інтеграції воєнного фандрейзингу в екосистему електронного урядування (E-government), що створює нову парадигму взаємодії держави та інвестора.

Інфраструктурні аспекти функціонування ринку та роль банківських установ у забезпеченні ліквідності ОВДП досліджено у працях фахівців НБУ, зокрема у звітах про фінансову стабільність [5]. Питання звільнення від оподаткування доходів за ОВДП та його вплив на реальну дохідність інструментів розглядаються у публікаціях В. Козюка, який акцентує увагу на необхідності стимулювання внутрішнього інвестора для зменшення боргового навантаження в іноземній валюті [6].

Незважаючи на значні успіхи в цифровізації, залишається недостатньо вивченим питання довгострокової стійкості такої інвестиційної моделі після завершення активної фази бойових дій та потенційного зниження патріотичного драйверу. Також потребують додаткового аналізу ризику надмірної концентрації внутрішнього боргу в сегменті фізичних осіб та розробка стратегій конверсії військових облігацій у довгострокові інструменти фінансування повоєнного відновлення.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідити, яким чином цифрові технології сприяли зростанню попиту на військові ОВДП з боку фізичних осіб, проаналізувати обсяги залучених коштів і оцінити значення відповідальної поведінки для фінансової стійкості держави в умовах воєнного стану.

Опис основного матеріалу дослідження. Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну 24 лютого 2022 року поставило державу перед безпрецедентним викликом – необхідністю мобілізації колосальних фінансових ресурсів для забезпечення обороноздатності та функціонування державного апарату. В умовах

фактичної закритості міжнародних ринків капіталу (кредитний рейтинг України від S&P був знижений до рівня «вибірковий дефолт» у зв'язку з реструктуризацією зовнішнього боргу [7]) облігації внутрішньої державної позики (ОВДП), зокрема їхня спеціальна різновидність – так звані «військові облігації», – стали критично важливим інструментом внутрішнього фінансування бюджету. Цифровізація процесу придбання цих цінних паперів, зокрема через застосунок «Дія», мобільні додатки комерційних банків (ПриватБанк, Monobank, Ощадбанк та інші) і брокерські онлайн-платформи, відіграла ключову роль у трансформації ринку ОВДП, перетворивши його зі сфери інституційних інвесторів на масовий інвестиційний інструмент, доступний кожному громадянину.

Військові ОВДП – це державні цінні папери, що випускаються Міністерством фінансів України в умовах воєнного стану для фінансування потреб державного бюджету, зокрема оборонних видатків [8]. Номінальна вартість однієї облігації складає 1 000 гривень, 1 000 доларів США або 1 000 євро (залежно від валюти випуску), що робить їх доступними для роздрібних інвесторів. Ключовою перевагою цього інструменту є звільнення доходів інвесторів від податку на доходи фізичних осіб (18 %) та військового збору (1,5 %), що значно підвищує їхню реальну дохідність порівняно з банківськими депозитами. реєстрацію, розміщення та обслуговування обігу цих цінних паперів. забезпечує Депозитарій Національного банку України

Слід підкреслити, що до повномасштабного вторгнення ринок ОВДП був переважно інституційним: фізичні особи складали мізерну частку інвесторів. За даними офіційної статистики, у 2016 році обсяг інвестицій резидентів-фізичних осіб у державні облігації становив близько 100 млн грн. Придбання облігацій було складною процедурою, що вимагала відвідування банківського відділення, значних мінімальних сум інвестицій та сплати комісій. Саме усунення цих бар'єрів засобами цифровізації стало вирішальним чинником трансформації ринку.

3 жовтня 2022 року Міністерство цифрової трансформації України спільно з Міністерством фінансів запустило можливість придбання військових облігацій через застосунок «Дія» – єдиний цифровий портал державних послуг. Разом із усунення з початком війни вимог щодо мінімальних сум інвестування та скасування комісій це дозволило будь-якому повнолітньому громадянину України придбати військові ОВДП

буквально «в декілька кліків»: у розділі «Послуги» обирається вкладка «Військові облигації», визначається тип облигації (кожна названа на честь тимчасово окупованих українських міст і територій – Токмак, Соледар, Форос, Лівадія тощо), обирається банк або брокер, підписуються документи та здійснюється онлайн-оплата. Весь процес займає кілька хвилин.

Символічна прив'язка назв облигацій до окупованих населених пунктів стала потужним комунікаційним інструментом, що поєднав фінансовий раціоналізм з патріотичною мотивацією. За перші три дні після запуску послуги громадяни придбали облигацій на 25 млн грн. За вісім місяців функціонування послуги (до середини 2023 року) через «Дію» було залучено понад 1 млрд грн. До серпня 2023 року обсяг продажів сягнув 1,6 млрд грн. Станом на квітень 2025 р. через застосунок «Дія» було придбано понад 13 мільйонів військових облигацій на загальну суму 13,5 млрд грн. [9; 10] Партнером, через якого здійснювалося 50 % усіх операцій з ОВДП у «Дії», стала інвестиційна компанія ІСУ, яка інтегрувала свою платформу з «Дією» у січні 2023 року [11].

Паралельно з «Дією» критичну роль у демократизації доступу до ОВДП відіграли мобільні додатки комерційних банків. ПриватБанк (Приват24) забезпечив найбільший вибір випусків облигацій на вторинному ринку (близько 30 випусків), дозволяючи купувати ОВДП «у пару кліків» безпосередньо у вебверсії або мобільному додатку. Монобанк реалізував максимально спрощений інтерфейс у розділі «Накопичення», де користувач обирає облигацію, вказує кількість і отримує підтвердження; при цьому банк декларує відсутність комісій. Ощадбанк, Sense Bank, Укргазбанк та інші первинні дилери також розгорнули онлайн-сервіси купівлі та продажу облигацій.

Національний банк України послідовно розширював функціональні можливості власного депозитарію. У лютому 2025 року НБУ забезпечив можливість проведення розрахунків за новим видом розміщення ОВДП — аукціонами з одночасним обміном на ОВДП іншого випуску (switch-аукціони). У вересні 2024 року НБУ затвердив зміни, спрямовані на подальше спрощення інвестування у державні цінні папери для роздрібних інвесторів. Ці регуляторні заходи створили інфраструктуру основу для масштабування цифрових продажів [10].

Статистичні дані НБУ та Міністерства фінансів свідчать про безпрецедентний масштаб

внутрішніх запозичень. Від початку повномасштабного вторгнення до кінця січня 2026 р. загальна сума коштів, залучених через внутрішні запозичення (ОВДП), перевищила 2 трлн грн. і близько 570 млрд грн було залучено протягом 2025 року. Загалом із початку повномасштабного вторгнення до 30 листопада 2025 року на первинних аукціонах залучено 1 454 968,6 млн грн, 10 639,4 млн дол. США та 3 118,2 млн євро. У 2024 р. надходження до державного бюджету від ОВДП склали 640 млрд грн., у 2025 р. на фінансування бюджету через ОВДП спрямовано 551,5 млрд грн, зокрема в іноземній валюті – 137,3 млрд грн в еквіваленті [8]. Внутрішній ринок ОВДП став другим за обсягом джерелом фінансування бюджету після зовнішніх запозичень.

Саме в сегменті фізичних осіб цифровізація мала найбільш виражений ефект. Якщо до війни (лютий 2022 року) портфель ОВДП у власності фізичних осіб складав близько 25,5 млрд грн. то на початок жовтня 2024 року інвестиції фізичних осіб зросли до 71,2 млрд грн або в 2,8 рази порівняно з довоєнним рівнем. На початок 2024 року портфель фізосіб складав 53 млрд грн. На кінець 2024 р. він збільшився до 78,5 млрд грн (зростання на 49 % за рік), а за 2025 р. портфель зріс до 111,9 млрд грн – зростання на 42,6 % (на 33,4 млрд грн) порівняно з кінцем попереднього року. На кінець січня 2026 р. громадяни тримали у державних цінних паперах понад 116,2 млрд грн, а їхня частка у загальному портфелі ОВДП в обігу досягла 5,85 %. Таким чином, за чотири роки повномасштабної війни портфель ОВДП у власності фізичних осіб зріс приблизно у 4,6 рази – з 25,5 млрд грн до 116,2 млрд грн. [8] У порівнянні з 2016 роком (100 млн грн) зростання є більш ніж тисячократним (!).

Також слід зазначити участь нерезидентів: станом на 1 грудня 2025 року обсяг військових ОВДП у власності іноземних інвесторів складав 4 571,0 млн грн, 12,3 млн дол. США та 10,0 млн євро. Найбільш активними є інвестори з Японії, Німеччини та США.

Причинами такого безпрецедентного зростання можна вважати наступні.

По-перше, різке зниження транзакційних витрат. До війни придбання ОВДП потребувало фізичного відвідування банківського відділення, оформлення рахунку в цінних паперах, сплати суттєвих комісій і дотримання високих порогів мінімальних інвестицій. Цифровізація усунула всі ці бар'єри: процес купівлі скоротився до кількох хвилин, комісії було скасовано або мінімізовано, а мінімальна сума інвестицій

становить лише 1 000 грн (вартість однієї облигації).

По-друге, ефект мережевої дистрибуції через «Дію». Застосунок «Дія» до початку війни вже мав десятки мільйонів користувачів. Додавання послуги купівлі облигацій до цієї екосистеми забезпечило миттєвий охоплення масової аудиторії без необхідності створення нової інфраструктури чи залучення нових користувачів. Рішення про інвестицію приймається в тому ж середовищі, де громадяни отримують паспорт, водійське посвідчення чи свідоцтво про народження [8].

По-третє, поєднання фінансової мотивації з патріотичною. Дохідність гривневих ОВДП на рівні 15–18 % річних за відсутності оподаткування створює привабливу альтернативу банківським депозитам (з яких утримується ПДФО та військовий збір)[13]. Одночасно символічне найменування облигацій на честь окупованих міст формує емоційний зв'язок інвестора з метою фінансування — обороною та визволенням територій, а також додає усвідомлення щодо внеску в перемогу.

По-четверте, інституційна довіра. ОВДП гарантуються державою в повному обсязі (100%), що забезпечує максимальний рівень захищеності інвестицій серед усіх доступних на внутрішньому ринку фінансових інструментів.

По-п'яте, ефект реінвестування. Як зазначають аналітики ISU, роздрібні інвестори, як правило, починають з невеликих сум, але після отримання перших купонних виплат схильні реінвестувати та збільшувати портфель. Цифрова інфраструктура робить цей процес безперешкодним.

Загалом цілеспрямоване формування відповідальної поведінки під час кризових епізодів, зокрема практика випуску «воєнних облигацій» має глибокі історичні корені – від облигацій Свободи (Liberty Bonds) у США під час Першої світової війни до облигацій серії Е під час Другої. Однак українська модель є першим у світовій історії масштабним прикладом поєднання інструменту воєнних запозичень із цифровою платформою електронного урядування. Як зазначено у дослідженні Гарвардської школи Кеннеді (2025), «Дія» стала прикладом того, як цифрова інфраструктура може радикально підвищити стійкість держави під час збройного конфлікту [4].

Цифровізація стала вирішальним фактором трансформації ринку військових ОВДП з вузького інституційного сегменту у масовий інвестиційний інструмент. За період повномасштабної війни портфель ОВДП у

власності фізичних осіб зріс із 25,5 млрд грн (лютий 2022) до понад 116,2 млрд грн (січень 2026) — у 4,6 рази. Через застосунок «Дія» від моменту запуску у жовтні 2022 року було продано понад 13 мільйонів облигацій на суму 13,5 млрд грн (станом на квітень 2025 р.).

Загальна сума коштів, залучених через ОВДП від початку повномасштабного вторгнення, перевищила 2 трлн грн, що зробило внутрішній ринок облигацій другим за обсягом джерелом фінансування бюджету після зовнішніх запозичень. У 2025 році на фінансування бюджету через ОВДП було спрямовано близько 570 млрд грн.

Цифрова платформа «Дія» у поєднанні з мобільними банківськими додатками (ПриватБанк, Monobank, Ощадбанк та інші) створила унікальну екосистему, де громадяни можуть інвестувати у державні цінні папери протягом кількох хвилин без комісій і з мінімальним порогом входу в 1 000 грн. Ключовими факторами успіху стали зниження транзакційних витрат, мережевий ефект «Дії», поєднання фінансової та патріотичної мотивації, державні гарантії та ефект реінвестування. Український досвід цифровізації воєнних облигацій є безпрецедентним у світовій практиці та заслуговує на подальше ретельне наукове вивчення як модель мобілізації внутрішніх фінансових ресурсів в умовах збройного конфлікту.

Проведене дослідження дозволяє констатувати, що в умовах повномасштабної війни в Україні відбулася радикальна трансформація ринку державних цінних паперів, який перетворився з вузькоспеціалізованого інституційного сегменту на інклюзивне середовище масового інвестування. Ключовим детермінантом цього процесу стала синергія патріотичної мотивації та безпрецедентного рівня цифровізації фінансових послуг. Інтеграція військових ОВДП у цифрову екосистему «Дія» та мобільні застосунки банківських установ дозволила нівелювати високі транзакційні витрати та технічні бар'єри, що раніше стримували роздрібних інвесторів. Статистичні дані підтверджують ефективність цієї стратегії: зростання портфеля фізичних осіб у 4,6 рази за чотири роки (з 25,5 млрд грн до 116,2 млрд грн на початок 2026 року) свідчить про формування стійкого класу внутрішніх інвесторів, чия діяльність базується на засадах відповідальної економічної поведінки.

Висновки. Узагальнюючи вищевикладене, можна стверджувати, що українська модель мобілізації внутрішніх ресурсів через цифрові

інструменти є унікальним прецедентом у світовій економічній практиці. Поєднання фінансового раціоналізму (висока дохідність, відсутність оподаткування) з емоційно-символічним капіталом (назви облігацій на честь окупованих територій) створило дієвий механізм залучення приватного капіталу до фінансування державного бюджету. Внутрішні запозичення

стали другим за значущістю джерелом покриття видатків, що значно підвищило фінансову автономію держави. Подальші перспективи розвитку цього ринку вбачаються у розвитку інструментів реінвестування та розширенні кола цифрових активів, що сприятиме довгостроковій стабільності фінансової системи України в пост-конфліктний період.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богдан Т.Б., Богдан І.В. Бюджетні дефіцити і державний борг України під впливом шоків пандемії та повномасштабної агресії. *Фінанси України*. 5'2023. С.7-29. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2023.05.007>
2. Береславська, О., Сапальов, В., & Супрун, А. Роль облігацій внутрішньої державної позики у забезпеченні фінансової стабільності в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*, (70). 2024. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-38>
3. Центр економічної стратегії. Трекер економіки України під час війни: аналітичний звіт. 2024. URL: <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/>
4. Harvard Kennedy School. *Ukraine's Digital Transformation: Innovation for Resilience*. Harvard University Press, 2025. URL: <https://www.hks.harvard.edu/centers/cid/voices/ukraines-digital-transformation-innovation-resilience>
5. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність. Червень, 2025. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zvit-pro-finansovu-stabilnist-cherven-2025-roku>
6. Козюк В. Глобальний борг. Куди веде світ безвідповідальність. *Дзеркало тижня*. 9.12.2025. URL: <https://zn.ua/ukr/macroeconomics/hlobalnij-borh-kudi-vede-svit-bezvidpovidalnist.html>
7. Міністерство фінансів України. «Інвестиції українців в ОВДП за 2025 рік зросли на 42,6%: підсумки року внутрішнього ринку державних облігацій». 05.01.2026. URL: <https://mof.gov.ua>
8. Міністерство фінансів України. Офіційний портал військових облігацій у застосунку «Дія». URL: <https://militarybonds.dia.gov.ua>
9. Міністерство фінансів України. «Українці продовжують нарощувати інвестиції в державні облігації – зростання портфелю громадян склало понад 44% за рік». 05.02.2026. URL: <https://mof.gov.ua>
10. Національний банк України. «Із початку 2025 року уряд залучив від продажу/обміну ОВДП на аукціонах понад 529 млрд грн, а загалом упродовж воєнного стану — майже 1 987 млрд грн». 02.12.2025. URL: <https://bank.gov.ua>
11. ICU. «50% від всіх ОВДП в Дії придбано через ICU». 2025. URL: <https://icu.ua>
12. Гетманцев Д. «2 трлн грн отримала держава через ОВДП з початку повномасштабної війни». Facebook. 13.01.2026.
13. Reuters. «Ukrainian patriotism and profits spur boom in war bonds». 10.10.2024. URL: <https://www.reuters.com/markets/rates-bonds/ukrainian-patriotism-profits-spur-boom-war-bonds-2024-10-10/>

REFERENCES

1. Bohdan, T. B., & Bohdan, I. V. (2023). Biudzhetni defitsyty i derzhavnyi borh Ukrainy pid vplyvom shokiv pandemii ta povnomasshtabnoi ahresii [Budget deficits and public debt of Ukraine under the impact of pandemic shocks and full-scale aggression]. *Finance of Ukraine*, (5), 7–29. <https://doi.org/10.33763/finukr2023.05.007>
2. Bereslavska, O., Sapaliiov, V., & Suprun, A. (2024). Rol oblihaty vnutrishnoi derzhavnoi pozyky u zabezpechenni finansovoi stabilnosti v umovakh voiennoho stanu [The role of domestic government loan bonds in ensuring financial stability under martial law]. *Economy and Society*, (70). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-38>
3. Centre for Economic Strategy. (2024). *Ukraine economy tracker during the war: Analytical*
4. Harvard Kennedy School. (2025). *Ukraine's digital transformation: Innovation for resilience*. Harvard University Press. <https://www.hks.harvard.edu/centers/cid/voices/ukraines-digital-transformation-innovation-resilience>

5. National Bank of Ukraine. (2025, June). *Financial stability report*. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zvit-pro-finansovu-stabilnist-cherven-2025-roku>
6. Koziuk, V. (2025, December 9). Hlobalnyi borh. Kudy vede svit bezvidpovidalnist [Global debt. Where irresponsibility leads the world]. *Dzerkalo Tyzhnia*. <https://zn.ua/ukr/macroeconomics/hlobalnij-borh-kudi-vede-svit-bezvidpovidalnist.html>.
7. Ministry of Finance of Ukraine. (2026, January 5). *Investytsii ukraintsiv v OVDP za 2025 rik zrosly na 42,6%: pidsumky roku vnutrishnioho rynku derzhavnykh oblihotsii* [Investments of Ukrainians in government bonds in 2025 grew by 42.6%: year-end results of the domestic bond market]. <https://mof.gov.ua>
8. Ministry of Finance of Ukraine. (n.d.). *Official portal of military bonds in the Diia application*. <https://militarybonds.diia.gov.ua>
9. Ministry of Finance of Ukraine. (2026, February 5). *Ukrajinci prodovzhuiut naroshchuvaty investytsii v derzhavni oblihotsii — zrostannia portfeliu hromadian sklav ponad 44% za rik* [Ukrainians continue to increase investments in government bonds — citizens' portfolio growth exceeded 44% over the year]. <https://mof.gov.ua>
10. National Bank of Ukraine. (2025, December 2). *Iz pochatku 2025 roku uriad zaluchyv vid prodazhu/obminu OVDP na auktsionakh ponad 529 mlrd hrn* [Since the beginning of 2025, the government has raised over 529 billion UAH from the sale/exchange of government bonds]. <https://bank.gov.ua>
11. ICU. (2025). *50% vid vsikh OVDP v Dii prydbano cherez ICU* [50% of all government bonds in Diia were purchased through ICU]. <https://icu.ua>
12. Hetmantsev, D. (2026, January 13). *2 trln hrn otrymala derzhava cherez OVDP z pochatku povnomasshtabnoi viiny* [The state received 2 trillion UAH through government bonds since the start of the full-scale war] [Facebook status update]. Facebook.
13. Reuters. (2024, October 10). *Ukrainian patriotism and profits spur boom in war bonds*. <https://www.reuters.com/markets/rates-bonds/ukrainian-patriotism-profits-spur-boom-war-bonds-2024-10-10/>

Отримано 13.02.2026